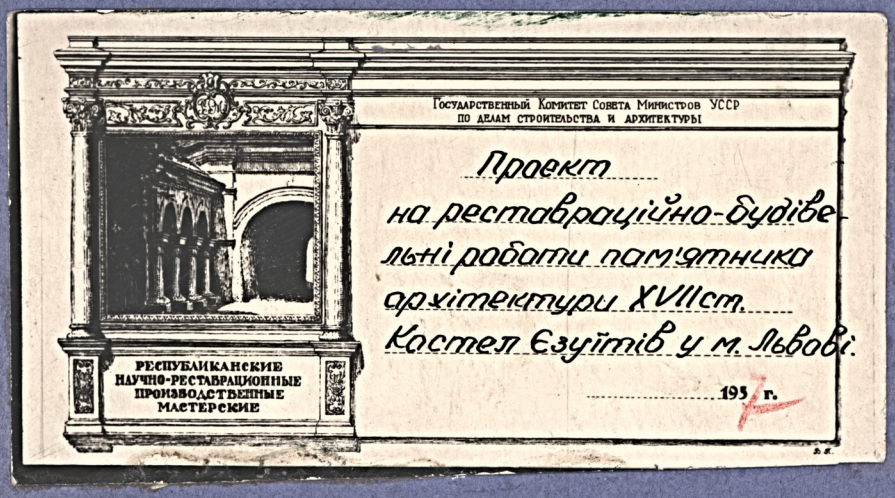
13

uma.lvivcenter.org

МІНІСТЕРСТВО БУДІВНИЦТВА УРСР

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ТА ПРОЕКТНИЙ СЕКТОР

Республіканських спеціальних науково-реставраційних виробничих майстерень

П Р О Е К Т

на реставраційно-будівельні роботи пам"ятника архітектури XVII ст.с- Костел Єзуїтів у м.Львові

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

Головний архітектор майстерень / Г.ГОВДЕНКО /
Нач.проектного сектора / П.ЗАХАРЧЕНКО /
Архітектор бригади / І.СТАРОСОЛЬСЬКИЙ /
Архітектор / ГЕЛІС /

Київ

1957 р.

uma.lvivcenter.org

ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ

1. Пояснювальная записка.
2. Акт технічного стану пам"ятника.
3. Рисунки проекта криші:

   Лист № 1. План, розрізи та специфікація.

   Лист № 2 Розрізи та деталі узлів.

= = = = = = = = =

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

uma.lvivcenter.org

П О Я С Н Ю В А Л Ь Н А З А П И С К А

ДО ПРОЕКТУ РЕСТАВРАЦІЇ ПАМ"ЯТНИКА АРХІТЕКТУРИ КОСТЬОЛУ ЄЗУЇТІВ У ЛЬВОВІ.

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

Пояснювальна записка

до проекту реставрації пам"ятника архітектури XVII ст. б. костьолу Єзуїтів у Львові.

Б. костьол Єзуїтів у Львові, побудований в 1610 – 1630 р.р. являється трьохнефовою базилікового спорудою з галереями над бічними нефами.

Згідно з звичаями, прийнятими при будівництві культових споруд закону Єзуїтів, костьол, разом з б. колегією, розташовано в межах міста – тут, в західній його частині, при кріпосних стінах, що тягнулись вздовж річки Полтви.

Абсидальний фасад костьолу, зверненний, проти канону, на захід, виходить на вулицю І -шого Травня, головний, східний, репрезентативний фасад на вулицю Театральну, а бічний, полудневий на площу Івана Підкови. З півночі до костьолу примикає б.колегія, колись функціонально з ним зв'язана.

Фундаменти споруди бутові, цоколь з тесаного, білого каменя. Стіни цегляні, оштукатурені. Вінчаючий карниз головного і бічного, полудневого нефу, виконаний в камені. Головний, східний фасад богатий кам"яними архітектурними формами. Головними декоративними елементами являються ніші зі скульптурами і прямокутні рами, що заповнюють поля поміж пілястрами.

В камені виконані також три портали, бази і капітелі пілястрів, тяги проміжних карнизів, декоративне обрамування і сандрики отворів, фронтон з волютами і обеліски фронтону і на контрфорсах головного нефу.

Покриття дахів – бокового нефу і бапти,- листове залізо. Високий, критий дахівкою дах над головним нефом, згорів в часі бомбардування Львова німцями в 1939 р. Тимчасовий, критий толем і залізом дах намічається розібрати для реставрації в первісному виді.

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Головний неф, перекритий цегляним, коробовим склепінням. В бокових нефах зажічаються загострені, готичні арки, які особливо ярко виступають в галереях. Також склепіння віконних прорізів, розміщених попад карнизом, що обігає внутрішні стіни головного нефу, мають легко загострену форму.

І с т о р и ч н а д о в і д к а .

Найдавніші плани колегії єзуїтів зберігаються в державній бібліотеці в Парижі. Датовані вони 1665, 1664, 1696 р.р. і пізніше, та показують, що був м. ін. задум забудувати костьол і з полудневої сторони - симетрично колегії - шкільним корпусом з аркадовим двором. План, існуючого уже тоді костьолу, намічений там тільки схематично. В головному нефі, поміж захристіями, розташованими в продовженні коротких , бічних нефів, вміщався просторий "хор" для духовенства.

В існуючій споруді бічні нефи продовжені, захристія винесена в прибудовану колегію, а приміщення для публіки збільшується за рахунок "хору". Таке рішення відповідало намаганню єзуїтів підчинити архітектуру їхніх костьолів практичному завданню згромадження якнайбільшої кількості народу і наближення його до вівтаря.

Різко виділяється тамбур, над яким, як і над бічними нефами, міститься галерея- емпора, тут приміщення для органу і співаків.

З північної сторони, 1684 р. було прибудовано ренесансову каплицю, яку, пізніше, включено в прибудований корпус колегії, а згодом, замуровуючи прохід, відділено від костьолу.

Башту , ліворуч апсиди, закінчено 1702 року. Мала вона 4 поверхи і, закінчуючись барочним куполом, була найвищою в місті. / гл. гравюра Герстенберга в бібліотеці Академії Наук у Львові./ Після аварії башти львівської ратуші 1823 р. виявлено тріщину стіни єзуїтської башти і розібрано два її верхні поверхи.

Богату декоративність інтер'єру слід відносити до 1734 - 60 і 1773 р.р. коли, після пожежі 1734 р. його реставровано і , пізніше, змінювано. Живопись склепіння головного нефу , роботи Яна Екштейна з Брна на Моравах, датується 1740 роком.

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Реставрація костьолу проведено 1842року. Про це свідчить напись на полудневому його фасаді.

При обстрілі Львова «вірійським генералом Хаммерштейном в 1848 році, було пошкоджено частину тамбура і даху, що тоді-же справлено. Костьол реставровано також 1930 року.

Сьогодні приміщення б. костьолу єзуїтів використовується львівським Облітом під склад друкарського паперу, а в башті і на горищі гніздяться голуби тресту зеленого насадження м. Львова.

В колегії єзуїтів, заснованій в 1608 р. польським коронним гетьманом Станіславом Жолкевським, кілька років вчився Богдан Хмельницький. / гл. І.П.Крип'якевич: Богдан Хмельницький - Видавництво Академії Наук УРСР Київ- 1954 /

Хто був автором проекту б.костьолу єзуїтів, не відомо. В XVII столітті Італія постачала архітекторами усю Європу, а єзуїти зокрема користувалися своїми-же спеціалістами, монахами.

Плани єзуїтських культових споруд виконувалися переважно на місці, але погоджувалися в Римі "генералом" закону. Проект львівського костьолу одержано, правдоподібно, готовим з Риму. Не виключено, що автором був - пізніший інспектор єзуїтського культового будівництва, до від 1618 р. керував будівництвом львівського костьолу - італійський єзуїт, Джіякомо Бріано.

Первозором львівського костьолу, як і многих, побудованих в тому часі не в Європі, послужив- особливо, якщо йдеться про головний фасад - єзуїтський костьол іль Джезу в Римі.

Автором його був Джіякомо Бароцці да Вінйола /1570 р./ Існуючий костьол іль Джезу, закінчений 1584 р. архітектором Джіякомо делля Порта, різниться від проекту да Вінйола. В головному фасаді існуючого костьолу відчувається боротьба тяг, з перевагою горизонтальних над вертикальними.

Фасаду львівського костьолу присущі спокій і легкість характерні для проекту да Вінйолі. Обеліски, поставлені на головному фасаді в продовженні пілястрів, підкреслюють стремління вверх.

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

В плані львівський костьол різниться від їль Джезу . немає тут купола і бічних рамен /трансепта/. Зато міцно відмічений тамбур і входи - окремі для кожного нефу.

В загальному, львівський план, проти їль Джезу, простіший.

Доба барокко характерна архітектурними ансамблями і організацією простору з перспективами на домінуючі об"єкти. У львові цього немає. Головний фасад б. езуїтського костьолу виходить на вузьку вулицю і це не дає можливости вигідно споостерігати і сприймати його безперечну красоту.

Для складення техдокументації мих по реставрації б. езуїтського костьолу у Львові, проведено обстеження і обмір пам"ятника на місці і використано літературу по езуїтському костьолу, переважно на польській мові.

Л і т е р а т у р а :

1. Тадеуш Маньковскі : Львівські барочні костьоли. 1902.
2. Г.Н. Лукомський : Старинная архитектура Галиции 1915.
3. Владислав Лозіньскі : Львівське мистецтво XVI і XVII ст. 1898.
4. В.Янув : Львів старинний і сучасний. 1928.
5. Хроніка Львова - його пам"ятники і особливості. 1909.
6. І.П.Крип"якевич : Богдан Хмельницький. Київ 1954.

Склав: / арх. Старосольський І.В. /

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

Технологія і методологія реставраційно-будівельних робіт.

Існуючий тимчасовий дах розібрати. Останки дахівки, що лежать на склепінні головного нефу, усунути.
Реставрацію даху з покриттям його дахівкою, проводити згідно з проектом.

Виконати ремонт конструкції, критого бляхою, даху бічного нефу, з заміною елементів, що прогнили.

Залізну покрівлю вирівняти і відремонтувати. Існуючу бляху очистити сталевими щітками від іржі і бруду. Нову бляху так-же очистити і загрунтувати з обох сторін. В місцях сполучення нової бляхи з існуючою, фальци старої бляхи обрізати і загрунтувати з обох сторін. Залізну покрівлю бічного нефу і башти пофарбувати сіро - зеленою фарбою на натуральній оліфі.

Водовідвідні ринви і настінні риштаки відремонтувати. Ринви фарбувати олійною фарбою під колір стіни.

Покриття мідяною бляхою оставити нефарбованим.

Виконати реставрацію білокамінного карниза, замінюючи пошкоджені частини новими, обробленими по існуючому профілю, з установленням на місце, на цементно-вапняній заправі м.25, з закріпленням металевими анкрами.

Відсутні на фронтоні і контрфорсах обеліски і їх частини поповнити новими на зразок існуючих.

Значні пошкодження білокам'яних деталів на фасадах а також пошкодження цоколя, реставрувати , замінюючи їх новим каменем, з обробкою його по існуючому профілю.

Незначні пошкодження каменю розчистити і реставрувати, вирівнюючи їх розчином білого цементу з крихтою такого - же каменя.

Усі кам"яні частини фасадів помити чистою водою при помочі дерев"яних щіток.

Пошкоджені і відсутні частини сходів, поповнити новими, з червоного теребовельського пісковика.

uma.lvivcenter.org

Штукатурку, дожх відстала від основи,необхідно замінити. Стіну, де знято штукатурку, прочистити від бруду і пилі і промити, а шви кладки прочистити від розчину. Місця примикання нової і старої штукатурок,а також поверхню основи на яку наноситься новий покривочний шар, змочити водою, а основу додатково насічи.

Затирку штукатурки виконати нанесенням тонкого шару вапняного розчину з доданням пігменту.

Побиті вікна заскліти і забезпечити їх дротяною сіткою, прикріпленою ззовні віконних рам.

Віконні рами після їх очищення і поповнення недостаючих елементів, пофарбувати олійною охрою.

Залізне поруччя над вінчаючим карнизом вирівняти, поповнити і закріпити,після чого пофарбувати зеленою олійною фарбою. Також залізні решітки балконів,вхідні, обиті залізом двері, двері балконів і грати вікон, пофарбувати зеленою олійною фарбою.

Бронзові поруччя при головному порталі, поповнити по існуючому зразку.

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

Автор проекту: /Геліс Ю.З./

Кер.арх.бриг.: /Старосольський І.В./

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії Center for Urban History

А К Т

Технічного стану пам"ятника архітектури XVII ст.

б. костьолу єзуїтів у Львові.

25 вересня 1957 р.

Ми нижчепідписані, ст. інженер по охороні пам"ятників архітектури при Львівському обласному відділі в спр.будівництва і архітектури т.Шумей Ю.Ф., кер.арх.бриг.проектного сектора Республіканських спеціальних науково-реставраційних виробничих Майстерень т.Старосольський І.В., арх.Геліс Ю.З. і інж.Злочевський Г.Г.,цього дня обстежили на місці пам"ятник архітектури, б.костьол єзуїтів у Львові і установили слідуючий стан конструктивних елементів споруди:

Б. костьол єзуїтів являється трьохнефною базиліковою спорудою. Бокові нефи-з галереями. Споруда має прямокутну форму в плані. Ширина по головному фасаду = 25,3 м.,довжина костьолу= 48 м. Висота до вінчарчого карниза бокових нефів = 17,7 м., а до карниза головного нефу = 27 м.

Під костьолом мають ся пивниці.

Загальний стан пам"ятника - задовільний.

Приміщення костьолу використовується Львівським Облліт-ом під склад друкарського паперу. В башті і на горищі гніздяться голуби Тресту зеленого насадження м. Львова.

Характеристика конструктивних елементів:

1. Бутові фундаменти находяться в задовільному стані.
2. Цоколь з білого,тесаного каменя, частинно пошкоджений і вимагає реставрації.
3. Цегляні стіни - оштукатурені. Штукатурка стін головного нефу,а також контрфорсів місцями відстала. Штукатурка стіни бокового нефу і абсиди, частинно потріскалася.
4. Цегляні склепіння головного і бічних нефів,в задовільному стані. В склепінні головного нефу, над вівтарною частиною, мають ся пошкодження, що не являються аварійними. Склепіння головного нефу,навантажене битою дахівкою /внаслідок пожежі даху/.

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

5. Камінний, вінчаючий карниз головного нефу, частинно пошкоджений, В карнизі фронтона маються механічні пошкодження / арт.снаряд /.

6. Білокамінні портали, тяги проміжних карнизів, обрамлення віконних отворів, фронтон з волютами, капітелі, скульптури, і инші камінні деталі находяться в задовільному стані. Маються механічні пошкодження, необхідна реставрація. Відсутній один кам"яний обеліск на фронтоні. Останні обеліски на фронтоні і на контрфорсах частинно пошкоджені.

7. Парадні сходи з теребовельського пісковику, значно пошкоджені і вимагають реставрації.

8. Дах над головним нефом, критий бляхою і толем, вимагає реставрації у первісному вигляді, з покриттям його дахівкою.

9. Система крокв над бічним нефом, в наслідок нещільності покрівлі, частинно пошкоджена і вимагає заміни.

10. Залізна покрівля дахів бічних нефів, находиться в незадовільному стані. Маються пробоїни. Обрешітка частинно зігнила.

11. Віконні переплети, в задовільному стані. Відсутні частини віконних рам. Шиби в більшості побиті.

12. Входові і балконні двері, покриті бляхою, находяться в задовільному стані.

13. При головному вході немає частини поруччя, з бронзовим, декоративним оформленням.

14. Система настінних риштаків і водовідвідних ринв, пошкоджена, вимагає поповнення і ремонту.

15. В інтер"єрі пошкоджені дерев"яні, золочені, декоративні деталі. Штукатурка склепіння головного нефу над вівтарною частиною, місцями упала. Розпись склепіння пошкоджена. Мармурова підлога частинно пошкоджена. Маються механічні пошкодження стін і філярів.

/Шумей Ю.Ф./
/Старосольський І.В./
/Геліс Ю.З./
/Злочевський Г.Г./

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища

План стропил м-б 1:100

Разрез по 1-1 м-б 1:50, ферма ф-1 шт-7

Разрез по 7-7 (слух. окно) м-1:20

Разрез по 2-2, м-б 1:50

План балок над алтарной частью м-1:100

Деталь „Р" м-1:20

Деталь „С" м-1:20

Деталь „Т" м-1:20

План крыши гл. нефа м-1:200

Разрез по 6-6, м-б 1:50, ферма ф-2 шт 1

Конструктивные указания:

настоящий проект составлен с целью восстановления крыши над главным нефом б. костела иезуитов в форме и габаритах крыши существовавшей до пожара в сентябре 1939г. Очертание крыши установлено точно по снятым на штукатурке задней стороны фронтона гл. фасада форма башенки над алтарной частью реконструируется с точностью допускающей использование фотографического материала снятого до уничтожения крыши пожаром.

Конструкции приченены в проекте новой крыши отличаются от исторических конструкции сгоревшей; они более легки и составлены с учетом стандартных длин и сечений лесоматериалов.

2 материал для конструкции крыши-пилена сосна 2-го сорта, воздушносухая. Кровля проектируется черепичная по брускам сеч 5×5 см. Часть ската расположенная над карнизом покрывается на шир

от 1.0 м. кровельным железом по обрешетке из досок. Кровельное железо покрывается также башенка, слуховые окна, разделок бдет стены колокольни и места примыканий крыши и фронтону. Сток воды с крыши осуществляется настенными желобами в сущ. водост. трубы, которые сохраняют регистр. Ло периметру крыши устанавливаются металл. решетка, металл. части кровли красятся масляной краской в зеленый цвет, имитирующий старопривезенную медь. Места соприкосновения деревян частей с кладкой прокладываются

3. Производящийся здания выполняется по отдельно составленному проекту.

4. До приступления к возведению конструкции крыши следует: а) разобрать существ. временную крышу гл. нефа и расчистить доски, обрешетку и стены от всякой кровли после пожара (доски черепицы, обломки кирпича и пр.),

б) ограничивать поврежденные части стен выше сводов гл. нефа с частичной заменой поврежденной кирпичной кладки новой и наклейкой отдельных участ. с расчистительным вырубанием местами ненадежности стен на ул. берега карниза, с целью образования ровной, горизонтальной плоскости под укладываемые подмайки сферы и мауэрлаты новой крыши,

в) предотвратить сырость. деформации корней гл. нефа путем замены бывших в употреблении кирпичей новыми по образцу существующих.

5. При возведении конструкции новой крыши надо обратить особое внимание на тщательное и точное выполнение всех узлов и надлежащее их скрепление металл. накладками, болтами и скобами; гвозди применять только для фиксации положения элементов в процессе возведения конструкции и для крепления обрешетки, кружал, переплетов карнизов и т. п.

6. Проект составлен на двух листах. Разрезы 3-3, У-У, 5-5 и детали А, Б, В, Г, Д, Е даны на листе АС-2.

Спецификация лесоматериала

Марка	Чертеж №	Наименование	Сеч. см	Длина в см	Кубатура в м³	Масса в кг	Общая масса в кг	Примечание
С-1		Стр. ноги	12×18	1130	76	353.0	1355	Сплавляется вместе с С-2, С-3 и С-4
С-2		Напрягачки	16×18	1155	V	76.2	1.33	
С-3		Наконечники	12×16	Переменная 670	16	96.0	2.08	
С-4		Ходовики	6×12	250	96	23.5	1.77	Длину уточнить по месту
С-5		Прогоны	16×18	—	—	98.5	1.77	Сплавляется из 670 по 1130 см.
С-6		Прогоны	16×18	—	—	92.0	2.65	Из 670 по 450 см.
С-7		Мауэрлаты	16×18	—	—	96.0	2.77	Сплавляется с С-1 по 1130 см.
С-8		Стойки	16×18	460	10	46.6	1.33	
С-9		Стойки	16×18	415	24	89.5	3.09	
С-10		Подкосы	16×22	430	20	66.0	2.88	
С-11		Подкосы	16×16	505	30	110.0	3.84	
С-12		Подкосы	16×16	140	59	32.6	2.42	
С-13		Подкосы	16×22	555	2	11.1	0.71	
С-14		Ригели	16×30	820	10	39.6	1.89	
С-15		ригеля	16×20	230	1	2.3	0.74	
С-16		Сабатки	3×3½	640	10	6.4	1.84	Сплавляются Уб.о.=1.90
С-17		Сабатки	3×3½	180	10	18.0	0.118	
С-18		сабатки	3×3½	400	2	8.0	0.21	
С-19		сабатки	3×3½	100	1	1.0	0.03	
С-20		Вилладки	1½×3	100	20	20.0	0.30	
С-21		Затяжки	16×18	1320	7	98.4	2.66	Сплавляется Уб.о.=1.90
С-22		Затяжки	16×22	1320	3	38.6	1.39	Сплавляется Уб.о.=1.90
С-23		затяжки	16×22	1200	1	12.0	0.43	Сплавляется Уб.о.=1.90
С-24		Накладки	8½×18	130	IV	18.2	0.52	
С-25		Накладки	8½×22	130	6	7.8	0.28	
С-26		Накладки	8½×22	160	1	1.6	0.05	
С-27		Вилладки	16×22	60	1	0.6	0.02	
С-28		Подбалки	16×12	135	24	38.9	0.58	
С-29		Подпятники	18×IV	80	VI	38.4	0.91	
С-30		Балки	16×22	360	2	6.2	0.23	
С-31		Балки	16×22	375	2	7.5	0.26	
С-32		Мауэрлаты	18×6	—	—	98.5	1.06	
С-33		Ригеля	8×18	690	28	178.2	3.96	Сплавляется из 690 по 820 см.
С-34		Накладки	6½×18	100	28	28.0	0.61	
						Итого	50.62	
С-35		затяжки	16×22	1320	3	38.6	1.39	идентичны С-21
С-36		Накладки	8×22	130	6	7.8	0.23	идентичны С-24
С-37		Подбалки	16×18	135	6	9.9	0.19	идентичны С-28
С-38		Подкладки	18×IV	250	V	10.0	0.25	
С-39		Стойки	16×18	435	6	26.1	0.75	идентичны С-9
С-40		сабатки	8½×20	710	2	14.2	0.43	Сплавляется Уб.о.=1.90
С-41		Подкосы	16×22	430	6	25.8	0.91	идентичны С-10
С-42		Подкосы	16×18	455	V	18.2	0.52	
С-43		Ригеля	16×20	590	1	5.9	0.19	идентичен С-14
С-44		Ригеля	16×18	90	6	2.7	0.08	
С-45		Стойки	16×18	1080	V	41.2	1.20	Сплавляется 600+480
С-46		Стойки	16×18	1025	V	41.0	1.20	Сплавляется 600+425
С-47		раскосы	8×16	280	8	22.4	0.29	
С-48		Балки	16×20	480	2	5.6	0.18	
С-49		Балки	12×16	100	8	8.0	0.15	
С-50		Сабатки	6×16	110	16	17.6	0.34	
С-51		Стойки	18×18	385	V	15.4	0.50	
С-52		Стойки	18×18	400	V	16.0	0.52	
С-53		Ригеля	4½×12	90	16	6.4	0.11	
С-54		Балки	18×20	18V	V	7.2	0.27	
С-55		раскосы	8×16	150	8	12.0	0.15	
С-56		карниз	25×6	85	8	6.8	0.10	
С-57		карниз	25×6	75	8	6.0	0.09	
С-58		балки	14½×16	90	8	11.2	0.16	
С-59		сабатки	8½×18	160	2	3.2	0.05	
С-60		стойки	18×18	600	1	6.0	0.19	
С-61		Подкосы	8×16	200	8	16.0	0.20	
С-62		кружала	4½×16	400	8	32.0	0.47	Крыша в раз. отметке
С-63		кружала	4½×16	120	8	9.6	0.12	Крыша в раз. отметке
С-64		Подкосы	16×18	390	V	13.6	0.39	
						Итого	11.62	
						Всего	72.23	

Расположение по строительству и архитектуре при СМ УССР Республ. научно-реставрационная производственная мастерские Научно-исследовательский и проектный сектора

Объект: Реконструкция крыши над главным нефом б. костела иезуитов в гор. Львове.

Стадия: Проект

Лист: 1

Листов: 2

Инв. № 1

Чертил: Шнур

Масштаб: 1:100

Дата: 1957г.

Руководитель: Гелюх

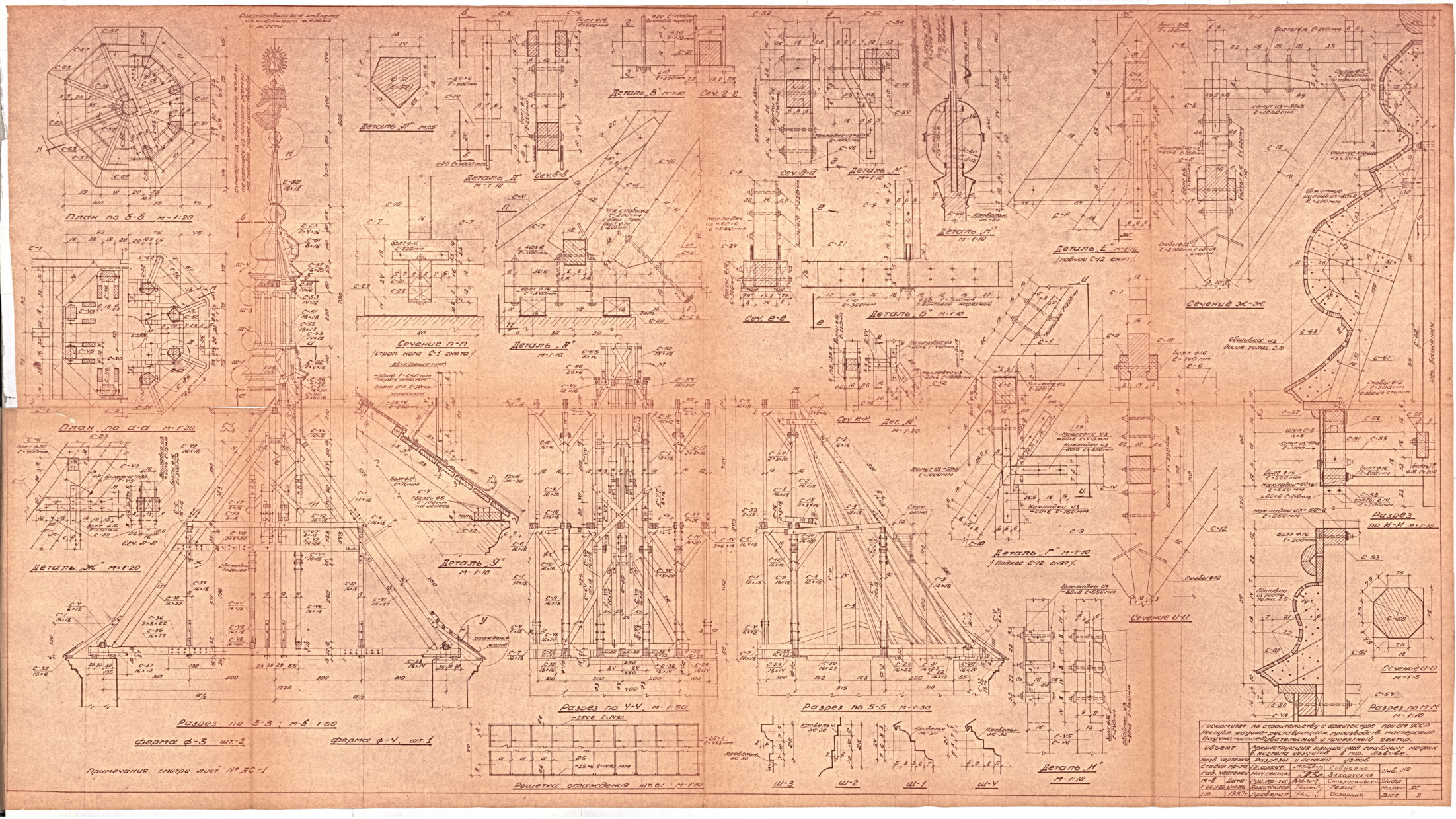
Проверил: Возьмный

Марка: АС

Лист: 1

uma.lvivcenter.org

Управління охорони історичного середовища
Центр міської історії
Center for Urban History

uma.lvivcenter.org